

Maria Wittner

"1956 rok, Budapeszt-Warszawa, jedna sprawa"

Palestra 46/1-2(529-530), 172-173

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SYMPOZJA KONFERENCJE

„1956 rok, Budapeszt – Warszawa, jedna sprawa”

W dniu 15 października 2001 r. Instytut Pamięci Narodowej przy współpracy z Ambasadorem Republiki Węgierskiej prof. Tamasem Katona zorganizował sesję „1956 rok, Budapeszt – Warszawa, jedna sprawa”.

Wygłoszono kilka interesujących referatów, m.in.: dr. hab. Pawła Machcewicza pt.: „Polska a Węgry w 1956 roku”, dr. hab. Macieja Koźmińskiego pt.: „Polska – Węgry – dwa czy jeden komunizm?”, dr. Jerzego Kochanowskiego pt.: „Budapeszt 1956 w oczach Polaków – świadków wydarzeń”.

W sesji uczestniczyła Maria Wittner aresztowana w 1956 r. W 1957 r. została skazana na karę śmierci. W celi śmierci przebywała bardzo długo. Zwolniono ją z więzienia dopiero w 1970 r.

Występując w dniu 25 lutego 2001 r. w Parlamencie Węgierskim wygłosiła przemówienie, którego autoryzowaną wersję publikujemy poniżej.

Red.

Ze wzruszeniem stoję, w murach Węgierskiego Parlamentu, tu, gdzie tylu wybitnych, zasłużonych dla historii osobistości stwarzało prawa dla dobra węgierskiego narodu, jak István Tisza, Kuno Klebelsberg, Bálint Hóman, jakkolwiek stanowione były tu także prawa w imię fałszywej idei pragnącej zniszczyć naród, co na lepszy los zasługiwał.

Dziś, w dniu pamięci ofiar komunizmu przywołuję owe ofiary – ludzi żywych i martwych – abyśmy wspólnie dokonali oskarżenia naszych katów schowanych pod kontuszem socjalizmu.

Oskarżamy ich, bo leninowską drogę kośćmi naszych rodaków brukowali. Najdroższa to, najbardziej męczeńska droga, zaś kroczenie nią odbywało się kosztem życia milionów istnień.

Oskarżamy ich, bo ślali na szubienicę wybitnych synów naszej ojczyzny hańbiąc ich nawet jeszcze po śmierci.

Oskarżamy ich, w imieniu współbraci skazywanych na nieludzkie warunki życia w gułagach i tam unicestwianych.

Oskarżamy ich w imieniu współobywateli wyrzucanych precz ze swoich domów i deportowanych, podczas gdy do domów tych wprowadzali się rabusie, przywłaszczający sobie dorobek całych pokoleń.

Oskarżamy ich w imieniu poniżanych i katowanych w obozie śmierci w Recsek.

Oskarżamy ich w imieniu prześladowanych w obozach pracy przymusowej.

Oskarżamy ich w imieniu ofiar pogrzebanych na parceli numer 298, w imieniu wtrąconych do więzień, tam maltretowanych i pomordowanych przez węgierski organ przemocy AVH.

Oskarżamy ich w imieniu nienarodzonych 6 milionów niemowląt węgierskich.

Oskarżamy ich w imieniu „najdroższego skarbu”, ówczesnych dzieci, którym zabierali ojca, matkę, rodzinne ciepło.

Oskarżamy ich w imieniu „największej wartości” zwykłego człowieka, którego za jednym pociągnięciem pióra słali na szubienicę, bądź skazywali na całe lata więzień.

Oskarżamy ich w imieniu poniżanych i męczonych współrodaków.

Oskarżamy ich w imieniu zabitych i okaleczonych ofiar bezbronnych demonstracji ulicznych.

Oskarżamy ich, bo zabierali ludziom wiarę, godność i nadzieję, nadzieję życia bardziej ludzkiego, czystsze.

Oskarżamy ich za kardynała Mindszenty’ego. Za księży wiernych Bogu, wtrącanych do więzień za wiarę, za wpajanie w naród moralności, miłości oraz miłości ojczyzny.

Oskarżamy ich bo kraj ograbiali, aby – swoich własnych zasad się zaparłszy, stać się czerwonymi kapitalistami, zagarniającymi dorobek pracowitego Ludu Węgierskiego.

Oskarżamy ich w imieniu węgierskich chłopów, którym ziemię zabierali, odbierali rację bytu, by uzależnić ich od siebie.

Oskarżamy ich w imieniu emerytów, którym rabowali owoce długiego, pracowitego życia, niepewną czyniąc im starość.

Oskarżamy ich za fałszowanie naszej historii.

Oskarżają ich żywi i oskarżają pomordowani. Oskarżamy ich za to, że oszukiwali nas w naszej wierze i okradali.

Dlatego w imieniu ofiar stwierdzam, że przenigdy nie będą oni zdolni działać jako węgierscy politycy, w interesie rozwoju Narodu.

Zapytuję zatem: na podstawie jakiej moralności zasiadają oni w węgierskim Parlamencie jeszcze i dzisiaj biorą udział w ustanawianiu praw niszczonego, rabowanego i poniżanemu przez nich narodowi?

Dlatego w myśl nauk tysiącletniej Świętej Korony i w imieniu węgierskiego narodu ogłaszam ich moralnymi trupami.

Maria Wittner